

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Komende week is er weer een procedureoverleg. Tijd om u weer even een briefje te sturen.

Bij het agendapunt over het herstel van de voorzieningen in het bestuur van Sint Eustatius verwijs ik u graag naar de op-een-na-laatste alinea (beginnend met "Mijn advies") van mijn briefje van 2 mei jl. Dat advies komt erop neer om de weg van de geleidelijkheid los te laten en terug te gaan naar de situatie zoals die was (maar dan binnen de juiste en wettelijke kaders) waarbij op basis van wederzijdse bestuursafspraken voortgang moet worden geboekt.

Op 14 mei 2020 doet Van Putten eenzelfde oproep in BES-reporter ¹ maar hij gebruikt daarbij grote woorden als illegaal, immoreel en bedrieglijk. En waar ik zijn frustratie wel begrijp, zijn het natuurlijk niet de woorden waarmee je gemakkelijk een dialoog opent. In mijn beleving opent Van Putten hier niet handig een potentieel overleg, maar ik ben ervan overtuigd dat hij spreekt namens veel Statianen.

Het BES-reporter artikel noemt ook nepotisme. Het lijkt alsof Van Putten het ziet als een onvermijdelijk fenomeen op een klein eiland als Sint Eustatius met grote families. Het is natuurlijk verwerpelijk om "eigen" mensen op lucratieve posten te "parachuteren". Het selectie- en aannameproces voor met name leidinggevende functionarissen zou - ook op een klein eiland met grote families - transparant moeten zijn zodat iedereen zich een oordeel kan vormen over de mate waarin de geschiktheid voor een functie op een weloverwogen manier is meegenomen in het proces. Sprekend daarover vraag ik mij af hoe op dit eiland 'ineens' een crisismanager terecht is gekomen. Een openbare vacature heb ik niet gezien (ik kan deze natuurlijk hebben gemist) maar 'ineens' blijkt er iemand uit Nederland zijn komen invliegen. En natuurlijk is er de COVID-19-dreiging maar er is een frequent contact met de overheid in Den Haag dus waarom naast een tweekoppig regeringscommissariaat ook nog een crisismanager hier in het dorp moet zijn, lijkt me een terechte en relevante vraag. In elk geval sta ik niet gek te kijken wanneer Van Putten zich afvraagt wat hij in godsnaam fout heeft gedaan als dit de wijze is waarop de Nederlandse intervenieerders het doen.

Van Putten waarschuwt, aldus aangehaald artikel, de inwoners van Sint Eustatius dat zij snel afglijden naar het niveau van tweederangs burgers in hun eigen land. In een motivatie verwijst hij naar voorvaderen die zich in bloed, zweet en tranen juist die vrijheid hebben bevochten. Dat lijkt me een emotioneel argument, refererend aan het slavernijverleden, dat hier helemaal niet aan de orde is. Dat kan ook anders, meer rationeel. Ik geef u enkele voorbeelden.

¹ <http://bes-reporter.com/index.php/2020/05/14/van-putten-plp-asks-knops-to-reconsider-emergency-law/>

De huidige problematiek van het telkens maar afgesloten drinkwater (teneinde een lekkage te verhelpen) is niet alleen uiterst onhandig in deze COVID-19 periode, maar is ook al zeker vijf jaar bekend is bij het Haagse ministerie dat hiervoor verantwoordelijk is. Telkens worden de ervoor benodigde investeringen in de tijd naar achteren geschoven. Momenteel staat een en ander voor 2020 geprogrammeerd en ook onze regeringscommissaris verwacht dat in het najaar van 2020 de waterleverantieproblematiek zal zijn opgelost.

Noot: Het waterleidingsysteem bestaat in hoofdzaak uit drie componenten en wel ten behoeve van productie, opslag en distributie. De vernieuwingen die bedoeld worden betreft - zo begrijp ik - de opslag. Of daarmee de distributie over het eiland (mijns inziens de zwakke plek) ook wordt verbeterd, is mij niet helemaal duidelijk.

Eenzelfde lange termijn wachten studenten en docenten van het voortgezet onderwijs op het Besluit CXC dat onder meer de waarde van het CSEC-diploma moet "garanderen" in het Nederlandse onderwijsbestel. Dat Besluit CXC wordt op korte termijn verwacht - na enig aandringen bij de minister van OCW door tussenkomst van de Commissie OCW - maar dat is dan wel bijna zes jaar (!) nadat de Engelse instructietaal alsook de CXC-systematiek (met o.m. het CSEC als "equivalent" van de havo) in het onderwijs op Sint Eustatius is gedefinieerd en geïntroduceerd.

Een andere laksheid die zonder meer kan leiden tot gevoelens van frustratie en het gevoel tweederangsburgers in Nederland te zijn, betreft het dossier 'luchtverbindingen'. Het rapport 'Connectiviteit Caribische deel van het Koninkrijk' (gedateerd 30 juli 2018, in maart 2019 aan u aangeboden) blijkt in februari van dit jaar nog onaangedaan op een stapel "af te handelen stukken" te liggen (als ik de berichtgeving in BES-reporter mag geloven). Op blz. 46 van dit rapport zie ik hoe Frankrijk de PSO (Public Service Obligation: een vorm van publiek transport) inzet in o.m. het gebied rond Guadeloupe. Een reis vanaf Guadeloupe naar het eiland Marie Galante (een afstand van Guadeloupe die vergelijkbaar is met die van Sint Maarten naar Sint Eustatius), kost maximaal 46 euro voor een enkele reis. Een retourtje dus voor minder dan 100 euro. Een retourtje Sint Eustatius-Sint Maarten via "onze" monopolist Winair kost ongeveer 250 USD. En dat is best veel geld in een leefomgeving waarvan het ijkpunt voor een sociaal minimum met veel Haagse tegenzin is vastgesteld en waarin armoede meer regel is dan uitzondering ².

Zeer onlangs heb ik onze Regeringscommissaris op het spoor van deze dure luchtverbindingen gebracht. Hij gaf daarop aan dat in overleg met de gezaghebbers van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, onder leiding van de wnd. Rijksvertegenwoordiger (op Bonaire), is afgesproken te onderzoeken

² In het rapport wordt voorts op blz 47 een voorbeeld uitgewerkt dat representatief is voor de vliegreis tussen de bovenwindse en benedenwindse eilanden van het Koninkrijk der Nederlanden.

of vliegverkeer tussen Bonaire, Sint Eustatius en Saba - anders gezegd: periodiek, betaalbaar en rechtstreeks vliegverkeer tussen de bovenwindse en benedenwindse eilanden van Caribisch Nederland - mogelijk zal kunnen zijn. Een plan daartoe lag rond de jaarwisseling 2017/2018 klaar (de zgn. CN-Express) maar mede door toedoen van Winair en het RCN, onder leiding van diezelfde wnd. Rijksvertegenwoordiger, is dat plan "verdamppt".

Van Eutel - onze telecomprovider; naast Stuco (water en elektriciteit) eveneens een "overheids-NV" - heb ik in een informeel gesprek begrepen dat gekeken wordt naar de inkoop van "goedkoop internet" in de Verenigde Staten omdat dat mogelijk goedkoper is dan de inkoop van internet via de door MinBZK aangelegde voorziening (SSCS). Alleen al het idee dat dit wellicht mogelijk is, zou toch aanleiding moeten zijn om de financiering van de SSCS te heroverwegen. Welvarend Europees Nederland zou in deze tijd, waarin op scholen wordt gewezen op het belang van 21e-eeuwse vaardigheden, mijns inziens de morele verplichting moeten hebben om een zo gelijkwaardig mogelijke internetvoorziening mogelijk te maken tegen tarieven die *op zijn hoogst* vergelijkbaar zijn met die in Europees Nederland. De tarieven hier zijn voor particulieren onverminderd hoog, zeker in relatie wat je ervoor geleverd krijgt, in vergelijking met die in Europees Nederland. Voor instanties als - bijvoorbeeld - de scholen zijn ze zelfs exorbitant hoog maar die 'blamage' blijft enigszins buiten beeld omdat Europees Nederland (een deel?) van deze kosten voor haar rekening neemt ³.

In dit rijtje mag het rapport "Het Koninkrijk tegen het licht" (april 2019) niet ontbreken. Volgens mij is er na oplevering van dit rapport weinig meer mee gebeurd. Wellicht heeft iemand het doorgelezen maar het heeft volgens mij nog niet geleid tot een nadere discussie over een effectieve wijze waarop Europees Nederland met Sint Eustatius (of breder: Caribisch Nederland) om zou moeten gaan.

Wel tot zover enige (vast niet alle) rationele oprispingen in het kader van de status van tweederangs Nederlanders zonder de kaart van de slavernij te trekken. Anders gezegd: dat er gevoelens van frustratie leven bij de Statianen wanneer het gaat om de relatie met Europees Nederland lijkt me volledig verklaarbaar. De vraag is nu: wat gaat u ermee doen?

Mag ik u wederom veel wijsheid en besluitvaardigheid toewensen?

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA, Bellevue Road 4, Upper Round Hill, Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

³ Meer dan duizend dollar *per maand* is voor een (kleine) school bijzonder veel geld voor een internetvoorziening maar op de begroting van een ministerie is dit bedrag op jaarbasis slechts een rimpeling achter de komma.